

Бухорий, Насайи ва Абу Довуд ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ушбу ҳадисда намоз ўқиётган одамнинг ҳар томонларга аланглаб қараши ажойиб ўхшатиш билан баён қилинмоқда.

Дарҳақиқат, намоз ўқиётган банда кўзини бошқа томонга бургани ҳамон хаёли қочади, намозининг хушуъси нуқсонга учрайди, савоби кетади. Ўша аланглаган дақиқасининг савобини шайтон худди чўнтакни ургандек, зудлик билан уриб олади. Шунинг учун намозхон қиёмда турганида кўзини саждагоҳдан, рукуъга борганида оёғи учидан, саждада бурнидан ва ўтирганда кўкси аралаш саббоба, яъни кўрсаткич бармоғидан узмай туриши керак.

إِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ وَإِلَىٰ آلِ رَبِّكَ تَوَلَّىٰ وَأَنْصِبْ إِلَيْهِ ۗ إِنَّكَ عَلَىٰ رُكُوعٍ وَإِقْبَاطٍ أَعْيُنٌ ۗ وَإِلَىٰ رَبِّكَ تُحْشَرُ ۗ وَمِمَّا يُغْتَابُ بِظَهْرِ اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ۗ وَاللَّهُ يَسْمَعُ ۖ وَيَعْلَمُ ۖ إِنَّكَ عَلَيْهِ سَاهِيٌّ ۗ

Икковлари(Насайи ва Абу Довуд) келтирган ривоятда:

«Аллоҳ таоло намоздаги бандага модомики, у алангламаса, қараб туради. Бас, қачонки алангласа, ундан юз ўгиради», дейилган.

Шарҳ: Қаранг, намозда алангламаслик қанчалик аҳамиятли экан. Намоз ўқиётган банда намозини хушуъ ва хузуъ билан ўқиб, атрофга алангламаса, Аллоҳ унга назар солиб, қараб турар экан. Қачон банда эътиборсизлик қилиб, юзини Аллоҳдан бошқа томонга буриб, алангласа, Аллоҳ ҳам ундан юз ўгирар экан.

Шунинг учун намоз ўқиётганимизда Аллоҳ таолонинг ўзимизга назар солиб турганини ҳис қилмоғимиз, ўша назарга лойиқ бўлишга уринмоғимиз лозим.

هُوَ الَّذِي يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۗ لَهُ أَسْمَاءُ غَيْرُ الْمُبِينِ ۗ وَإِلَىٰ رَبِّكَ تُحْشَرُ ۗ وَمِمَّا يُغْتَابُ بِظَهْرِ اللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ۗ وَاللَّهُ يَسْمَعُ ۖ وَيَعْلَمُ ۖ إِنَّكَ عَلَيْهِ سَاهِيٌّ ۗ

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам намозда ўнгга ва чапга кўз ташлар эдилар, аммо бўйинларини орқаларига бурмас эдилар».

Шарҳ: Яъни, ҳожат бўлса, кўз қирини ташлар, аммо юзларини қимирлатмас эдилар.

كَايِي نُب أَي مَلَسَوِ وَيَلَعُ هَلَلِ لِي صَدَّ هَلَلِ لُؤْسَرَلِ اِق: لِقَاقُ نَعُ هَلَلِ اِي ضَرَسَنَ اَنَعُ
يِفِ اَلْعُوطَاتِ اِي فَفِ دُبِ اَلنَاكِنِ اِفِ، هَكَلَهْ هُنِ اِفِ اَلصَلَا اِي فِ تَا فِتْلِ اَلْاَوِ
يِ ذِمْرَتِ اَلْاُمِّ هَاوَرِ، هَاوَرِ اِي رَفِ اَلْا

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам у кишига:

«Эй, болагинам, намозда аланглашдан сақлангин. Албатта, у ҳалокатдир. Агар ҳеч имкони бўлмаса, нафлда майли, аммо фарзда эмас», дедилар».

Икки ҳадисни Термизий ривоят қилган.

Шарҳ: Ушбу ҳадисдан аланглаш нафл намозда бир оз енгил саналса ҳам, фарзда мутлақо мумкин эмаслигини тушуниб оламиз.

صِيَمَ اِي فِ اَلصَلَا مَلَسَوِ وَيَلَعُ هَلَلِ لِي صَدَّ هَلَلِ لُؤْسَرَلِ اِق: لِقَاقُ نَعُ هَلَلِ اِي ضَرَسَنَ اَنَعُ
يِنُوتِ اَوِ مَوْجِ اِي بَا اَلْاَوِ اَوِ اَوْبَ اَذَلِ هَاوَرِ مَالِ عَا اِي نَتَلَعَش: لِقَاقُ فِ مَالِ عَا اَهَلِ
هُتَا اَلْاَثَلِ اَوِ اَوْرِ، هَاوَرِ اِي نَجِبُ اَب

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам белгилари бор хомийсада намоз ўқидилар ва:

«Бунинг белгилари мени машғул қилиб қўйди. Уни Абу Жаҳмга олиб бориб беринглар ва менга унинг анбижониясини олиб келинглар», дедилар».

Учовлари ривоят қилганлар.

Шарҳ: «Хомийса» – рангдор, белгилари бор, ёпинчиққа ўхшаш кийим.

Абу Жаҳм розияллоҳу анҳу машҳур саҳобийлардан бўлиб, Омир ибн Ҳузайфа ал-Қурашийдир. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга хомийсани у киши ҳадя қилган эдилар.

«Анбижония» – бир хил рангдаги қалин, ёпинчиққа ўхшаш кийим.

Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Биров берган ҳадяни олиш ва унда намоз ўқиш жоизлиги.

2. Жойнамоz турли рангли, нақшли ва аломатли бўлса, намоз вақтида намозхонни машғул қилиб қўйиши. Бу иш Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан содир бўлганидан кейин бошқалар ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади.

3. Биров берган ҳадяни, агар у хафа бўлмаслиги аниқ бўлса, ўзига қайтариб юбориб, ўрнига бошқасини сўраш мумкинлиги.

4. Жойнамоz бир хил рангда, содда бўлиши кераклиги.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 5-жузи

Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2024 йил 23 январдаги 03-07/362-рақамли хулосаси асосида тайёрланди.